

- 85 Michael Mann: *Fascists*, Cambridge University Press 2004, Mark Mazower: *Dark Continent. Europe's Twentieth Century*, London: Penguin 1999, Hans Rogger & Eugen Weber: *The European Right. A Historical Profile*, London: Weidenfeld & Nicolson 1965, Stanley Payne: *A History of Fascism 1914-1945*, University of Wisconsin Press 1995.
- 86 Den tyske højrefløjs 'regnestykke' kommer typisk i stand ved, at man stiller de op 6 millioner jøder, som nazisterne myrdede, over for angivelig 20 millioner eller flere ofre for den russiske stalinisme. Men nazismen myrdede ikke 'blot' 6 millioner jøder, men også 3 millioner ikke-jødiske polakker, 6-7 millioner eller flere civile russere og 3 millioner russiske krigsfanger samt i øvrigt også medlemmer af andre folk, i alt måske 20 millioner mennesker eller flere. jfr. Michael Mann *Dark Side op.cit.* pp 184 ff. Hvad stalinismens massedrab i Rusland angår, sammenfatter Michael Mann det gennemgående resultat fra den nyere forskning på følgende måde: »total dead in all phases combined«: ca 8-10 millioner, heraf 6-8 som følge af hungersnøden i 30'erne, Michael Mann, *Dark Side op.cit.*, p 329. Andre forskere holder dog fast i Robert Conquests gamle og højere tal. Men under alle omstændigheder kan man for det første ikke matematisk udregne et moralsk 'facit'. Ekcesserne var i begge tilfælde uhyrlige. For det andet kan man ikke sige, at fordi Stalin var slem, så var Hitler ikke så slem endda. Se for den tyske diskussion: *Historiker Streit*, München-Zürich Piper Verlag 1987, og Ian Kershaw: *The Nazi Dictatorship. Problems and Perspectives of Interpretation*, London: Arnold 1993, kapitlerne 9 og 10.